

Péter János

KOLBÁSZ

2019-01-10 | NOVELLA

Először nem értettem, honnan jön a kolbászszag. Azt hittem, már hallucinálok. Az utolsó szalonnabőrt két hete ettük meg, azóta csak üres főtt babon élünk. Kolbászt Isten tudja, mióta nem láttunk, ha ugyan foglalkozik Isten azzal, hogy mikor látunk mi kolbászt. Különben se kellene ételre gondolnom, attól csak rosszabb. Igaza volt

Ernőnek, hogy Hevesit leintette. Egyébként sem érdekel, hogyan pácolta a borjúlábszárat, amikor az apát urat hívták vendégségbe. Amikor éhezünk, öngyilkosság ételről beszélni. Sőt, beszélni is öngyilkosság.

Talán nem is kolbász, csak fokhagyma, vagy kömény, talán a bab ezek mellett állt, egy ideig csakugyan ettünk fokhagymát, amíg Ernő készlete el nem fogyott. Napi egy gerezd, a gyerekeknek fél. A bab bevehette a szagot, a szekrény és a dohos pince szaga is érződik, így lehet: a fokhagyma beleivódott.

az ő kegyelméből

De mindig Ernő közelében éreztem a kolbászszagot. Neki van egy külön kis szeparéja, mondjuk, ezt az egyet nem lehet tőle elvitatni, végül is övé ez a villa. Illetve, ami a villából maradt: a pince, ahol vagyunk,

meg fölöttünk a szétlőtt földszint és emelet. Az ő egykori zongorájával és bútoraival fűtünk. Vagyis ami azokból maradt a bombatalálat után. Övé a bab is. Nem tudjuk, mennyi van belőle, a kis kuckójából hoz ki délelőttönként egy adagot. Személyenként egy szűk marék, nyolc marék a pincének, a két gyereket fél-fél marékkal számolja. Akkor szoktam érezni a kolbászt, amikor Ernő hozza a babot. Kihoz egy vászonzacskóban valamennyit, és a szemünk előtt méri ki, hogy lássuk, megkapjuk az adagunkat. Az övéből, az ő kegyelméből. Keveset, de ingyen. Kis adag, de éltet. Ami marad a zacskóban, azt visszaviszi a szeparéba. Egyszer nem a kezét néztem, ahogy az adagokat számolja, hanem az arcát. És láttam, hogy a szája kicsit megnyílik, az orrlyukai kitágulnak. Fegyelmezetten néma marad. Szép csendben mégis kiböfögi, óvatosan, a sűrű bajsza alatt, mint egy titkot, egy szerelmi vallomást. Ő és a kolbász, csak ők ketten, semmi más nem számít, még a felesége sem tud közjük furakodni, Mártit sem engedi be a szeparéba, ő is itt van velünk. A Hevesi házaspár, Gyula és Róza, én a két gyerekekkel, a hatéves Karcsival és a feleannyi Eszterkével, a két tizennyolc éves ikerhúgom, Elvira és Ilona. Mi vagyunk a pince középső részén. Az előteret a férfiak kátránypapírral, bádoglemezekkel leválasztották, van így kis előszobánk, a hidegen is fog, és ott tartjuk a vécévödröt. Aztán az udvar bal hátsó sarkába kell vinni, hogy minél messzebb legyen tőlünk. Elég híg a tartalma, egyedül Ernő után vannak benne kemény kolbászok.

A bab kemény. Amit délelőtt hoz ki Ernő, beáztatjuk másnapra, és az előző napit főzzük. De sohasem puhul meg teljesen. Ez a délelőtti program: főzzük, kavargatjuk, melegsünk mellette. Aztán lassan esszük, szinte szopogatjuk. Ha csend van, kimerészkedünk hóért az udvarra, felolvasztjuk, abban lehet mosakodni, azt isszuk, abból főzünk.

-JosephB-, flickr.com

Meddig tartja még magát Budapest?

Ha csend van, nem jönnek az oroszok, hogy erőszakoskodjanak és öljenek. Addig csak attól félek, hogy Eszterke nem bírja tovább. Bár már nem is tudom, félek-e, vagy csak félnem illenék. Nem tervezett baba volt, ráadásul lány. Mire rájöttem, hogy terhes vagyok, már nehéz lett volna bármit is csinálni. Krausz doktort, az egyetlen, akiben bíztam, elvitték munkaszolgálatra. A férjemet, Nándort akkor még nem vitték el katonának. Mondta, hogy bevisz Kolozsvárra, valakit csak találunk. Fejérden is volt olyan bába, aki megcsinálta volna – de nemet mondtam. Ha nincs Krausz doktor,

akkor hadd éljen. Háború van, étel nincs, csak a Jóisten tudja, meddig húzza, meddig húzzuk. Három hete a bombázáskor egy ló is repeszt kapott. Az egyik combjából Elvira húgommal vágtunk ki egy jó darabot. Persze beadtuk a közösbe, két napig ettük. Gondoltam, ha Ernő rákezd, hogy nem is emlékszik, mikor látott utoljára húst, megkérdezem, hogy tán csukott szemmel vágja a dugikolbászt a szeparében.

csak kínzás

Eszterke annyira gyenge, hogy fel kell ültetni, mikor etetem. Hevesi Gyula felajánlotta, hogy ad az adagjából. De nem fogadtam el. Nem tudhatjuk, meddig tart még az ostrom – Gyulának is szüksége van rá. Róza szerint csak kínzás szegénynek, ha naponta épp csak annyit kap, amennyi késlelteti az éhhalált. Talán így jelez az Úristen, hogy visszakéri, mondta Róza. Már semmi ereje sincs Eszterkének, végigalussza szinte az egész napot. Egyébként is csípőficamos kis béka – lehet, hogy lassan tényleg visszarendeli az Úristen magához. Az ebéd az egyetlen étkezésünk, a kemény babból ő is kap egy tányérkával.

Ebéd után kicsit jobb a kedvünk – beszélgetünk, néha nevetgélünk is. Akkor nehéz, amikor besötétedik. Négykor már alig lehet látni, és éhesek vagyunk. És félünk. Úgy képzeljük, fényes nappal csak nem történik baj. Nem jönnek le a pincébe az oroszok, hogy Gyulát és Ernőt agyonlőjék, hogy Elvirát, Ilonkát meg engem megerőszakoljanak. Róza, amilyen öreg, talán megússza. Bízunk a nappalban, mintha nem fényes nappal vitték volna el Krausz doktort, mintha nem fényes nappal erőszakolták volna meg magyar katonák a fejrési pópa lányát.

Mikor már semmit sem lehet látni, megrakjuk a kályhát. Van egy kis szertartásunk: Hevesi mond egy rövid imát, aztán mindannyian imádkozunk a szeretteinkért. Ilonkának a vőlegénye a fronton, Hevesiék mindkét fia, Nándor, a férjem is. Nem tudunk róluk semmit. Értük imádkozunk ilyenkor, még Karcsi is odaül, összeteszi a két kezét, és kéri, hogy hozza vissza a Jóisten édesapát. A végén a miatyánkot mondjuk el közösen – aztán nem szólunk reggelig. Ilonkát és Elvirát intettem: hagyják a hajukat kócosan, legyen kormos az arcuk, a kezük – minél kevésbé csinosak, annál jobb.

Tim Ertl, flickr.com

Az éjszaka csendesen telik. Pattog a kályha, a távolban lőnek, a pincénkben kis testi zajok. Hajnalban kell még a tűzre rakni, ez Gyulának vagy Ernőnek a dolga. Tűzifa van elég, Ernőnek volt télire készlete, és a tölgyfa bútoroknak is annyi. Van valamennyi szén is. Sohasem tudom átaludni az egész éjszakát, fölkelek a gyerekek miatt, minden zörrenésre, egérmotozásra fölébredok.

szót lehet velük érteni

Hajnalban egyre közelebbi lövésekre riadunk. Lánctalpasokat is hallunk. Elvira és Ilonka összebújik, Karcsi megfogja a kezem. Eszterke egy pillanatra kinyitja a szemét, aztán alszik tovább. Egy-két házzal arrébb géppisztolysorozat és egy robbanás. Hevesi keresztet vet, Ernő elsápad. Már a mi kertünkben járnak. Hallani lehet, ahogy kettéoszlik a társaság, vannak, akik az emeletre mennek, mások jönnek le a pincébe. Uram, irgalmazz! Az elválasztott kis előszobában járnak, az egyik felrúgja a vödrot. *La naiba!*

– káromkodik románul. Akkor ide románok jönnek, talán szót lehet velük érteni. Szólok a férfiaknak, hogy bízzák rám. Ahogy az első katona berúgja az ajtót, hangosan románul köszöntöm: *Bine ati venit!*

Germani? Fascistii? – kérdezi.

Megnyugtatom, hogy senki nincs itt rajtunk kívül. Szól a többieknek, hogy hagyjanak minket békén, és két embert körbeküld a pincében. Bemennek a szeparéba is. Addig odalép Eszterkéhez, megcirógatja az arcát. Eszterke álmában bólint egyet. Nyugtázza, hogy szeretik. Azt mondja a tisztné, hogy kicsit nagyobb leánykája van, odahaza, Craiovában. A szeparében lévő katonák egy-egy rövid sorozatot lőnek a szekrényekbe, utána hallatszik, hogy feltépik az ajtókat. Tanakodnak, majd röhögve jelentik a tisztjüknek, hogy élelmiszerraktárt találtak. Két pókhálós fáskosárba teszik a zsákmányolt kolbászt. Az egyik tetején egy füstölt csülök billeg. Mielőtt elmennének, a tiszt kivesz egy kolbászt az egyik kosárból. Eszterke kezébe teszi. Ő fel sem ébred, csak rámarkol, ahogy az én ujjamra szokott.

Gyula keresztet vet, mond magában egy imát. Márti szemrehányóan suttog: Ernő?!

Az ura nem néz rá, nem felel, csak ül, lehajtott fejjel. Nem mer a szemünkbe nézni, nem mer a szeparéba se bemenni, hogy megnézzé, maradt-e valami a készletből. Jelzett az Úristen, mondja Róza, és megsimogatja Eszterkét. Eszterke elmosolyodik, és alszik tovább.

felső kép | pxhere.com